

Mass Avis m. 2.
6 Jan. 1919.

tilendebragte eller den imorgen begyndende Valg-Sjan, — og et Folk, som faar Fred til at bygge Landet ogsaa med andet Materiale end Stemmesedlerne.

Spiste sig ihjel.

Mellem de fremmede Krigsfanger, som forleden kom til Kjøbenhavn, var en stor Skotte, som spiste sig ihjel.

Han havde levet meget daarlig i den tytte Fangeleir, og da han nu kom ombord i Dampskibet, satte han sig til at spise — og spiste i 3 Timer.

Da indtraadte Mavekrampe, og straks efter døde han.

I sin Sønns Guldbryllup

kunde nylig Alette Dyrhøj i Stavanger være med. Hun er 98 Aar gammel.

Ellemmel og Galt Rygte

kalder „Morgenbladet“ den i forr. Avis gjengivne telegrafiske Meddelelse fra Kjøbenhavn om Forhandlinger mellem Ententen og de skandinaviske Lande, som gik ud paa, at disse Lande skulde overtage Bagt i de sydligere russiske Østersjø-Provinser.

— Ogsaa i Norge har et lignende Rygte været udspreidt gennem Maa-neder, skriver Bladet. Det er den

Skandinavien ved Verdensopgjøret.

Danmark og Norge endnu en Gang.

En Indsender, der har hat det fiffige Indfald at kalde sig „Norsk“, har i Aften for sidste Mandag nedlagt Indsigelse mod min Artikel „Sønderjylland for Danmark, Island m. m. for Norge“. Han begynder sin Indsigelse med den Bemærkning, at den kanst er overflødig. Jeg er fuldstændig enig. Indsigelsen er ikke bare kanst overflødig, — den er aldeles og uomtvistelig overflødig. I modsat Fald maatte han ha gjort sine Sager meget bedre. Imidlertid har han ikke skilt sig det mindste bedre fra sin Opgave end Danst i „Politiken“, og da havde det lønnet sig vel saa godt at tie. Som man har lagt Mærke til, er Indsigelsen kemistren for saglige Indvendinger, og forsaavidt vil man vanskelig forstaa, i hvilken Hensigt han har sølt sig opfordret til at optræ.

Norge har selvfølgelig den samme Ret paa sine tabte Besiddelser som f. Eks. Sverige paa Alands-Øerne og Danmark paa Sønderjylland — det

har aldrig godkjendt Kielerfredens Retskraft og aldrig frastrevet sig sin gamle Eiendomsret til Besiddelserne. Og den, som søger sig talbet til at gjøre Indsigelse mod Artiklen, han er her ved Spørgsmaalets Kardinalpunkt — ved det Sted, hvor Lampen brænder. Har han paatat sig Indsigelsens pretentiose Hverv, blir han ogsaa her ubarmhertig og uomgængelig nødt til at vise sine Kunster, — han maa dokumentere, at Norge har tabt sin moralske eller historiske Ret til sine gamle Besiddelser, eller m. a. D., at Norge paa dette Punkt staar i en svagere Stilling end de øvrige skandinaviske For-dringshavere ved det store Verdensopgør. Og kan han bevise, at Norge har tabt den samme Ret, som vore Nabolande endnu uomtvistet og uomtvistelig har — vel, da er alt i Orden, da kan han med større Virl-ning tale om „malplacerte Forsøg“ og „llette Prokuratorindlæg“, end han nu gjør. Men et slikt Bevis er

ikke tilveiebragt hverken med Haans-ord om vedkommende Bilande eller mod dem, som endnu føler Blodets og Broderskabets Baand mellem sig og Stammefrænderne i Vest.

Paastanden om, at man skal „lede længe, før man finder en Nordmand, som føler Savn av Islands og Færøernes Tilknytning til Norge“ o. s. v., tjener bare til Bevis paa Indsenderens manglende Forudsætninger i dette Strøg. Vi taler ikke her om den indifferente Del av den norske Befolkning, om dem, som f. Eks. ikke er sig bevidst, at de har hørt Færøernes Navn, som med sine Interesser jogner til denne Verdens Humbug i dens forskjelligste Former, — vi taler om det almentdannede Samfundslag, om Folk med Idealer og bevidst Nationalitetsfølelse. Og inden denne Kreds vil man komme til at gaa uendelig langt, før man støder paa en Mand eller Kvinde, som ikke med Sorg og Harm mindes, hvad Norge har tabt i Vest, — det er jo en psykologisk Selvfølgelighed. Og den Nordmand, som ikke vilde føle det som en festlig Begivenhed av

høieste Rang, om vi fik tilbage, hvad vi har tabt, han er ingen Nordmand! og fortjener ikke noget Borgeeret.

Indsenderens Teori om, at den tytte Magtudfoldelse i Sønderjylland var en Trusel og en Fare for hele Norden — en Idé, som han rimeligvis har set i et eller andet Blad uden at forstaa dens logiske Svaghed, kommer ikke denne Sag ved. Hvad skulde det forøvrig ha at si for Nordens Sikkerhed, om den tytte Magtudfoldelse ophørte 4, 5 Mil før eller senere paa den indiske Halvø? Var det tytte Nabolab en Fare for Norden, naar Grænsen mod Danmark gik toers over Tangen ved Ribe, skulde vel ikke Faren bli mindre, om den tog sit Udgangspunkt ved Flensborg.

Den „ustrømte Glæde og Lettelse“, som alle nu føler ved den forestaaende Løsning av det sønderjydske Spørgsmaal, har intet med en formodet Fareovervindelse for Norden at bestille, — den gjælder Danmarks Gjenherværelse av en tabt Landsdel og Sønderjyndernes Gjenforening med sine Landsmænd.

Formen for en Forbindelse mellem Norge og dets gamle Forbindelser i Vest, behøvet selvfølgelig ikke at bli av strammere eller mere intim Art end den nu raadende Forbindelse mellem disse Besiddelser og Danmark. Om „Undergivelse“, Undertrykkelse eller Formynderskab udover de Grænser, som Bilandenes egne Beboere selv fandt stemmende med sit Behov og sine Interesser, vilde der begribeligvis ikke bli Tale. Men selv en n o m i n e l Forbindelse — og en sliq foragter jo ikke Danstjerne — maatte være av saa meget større Interesse for Norge end for Danmark, som Bilandenes Befolkning er racerene Nordmænd i Sind og Skind, ægte Descendenter av vort Folks Elite — av dem, som opdaget Landene, som bygget dem og gav dem sin høit udviklede Organisation.

En Artikel som Indsenderens vilde være utænkelig i alle andre Land end i Norge.

Lad os tænke os, at en Svenske vilde begynde at procedere til For-del for Finland med Hensyn til Alands-Øerne, eller at en Danske fik det Indfald at bestride Danmarks

Mors Avis m.
6 Jan. 19

at han har indregistreret i den amerikanske Hær og om kort Tid skulde drage til Vestfronten. Efter at Krigsen nu vel er slut, blir dette naturlig

Ret paa Sønderjylland, eller at en Franskmand vilde optræde mod sit eget Fædreland i Spørsmaalet om Elsass-Lothringen . . . ! Saafremt nogen her i Berden har faat paa-lidelig Bæstid om, „hvor David kjøbte Ollet“, vilde ogsaa hver især av disse hurtigere end joindt bli indvietet i denne Hemmelighed.

Men her i Norge er det hyggeligere. Her risikerer man intet, om man paa sit Fædrelands Beføstning gjør sig til Advokat for Fremmedes Interesser.

Der er forøvrig et Moment, som taler til Indsenderens og hans Meningsfællers Undskyldning: Vi har aldrig hat nogen „Vesterhaas-Politik“. Vore gamle Besiddelses Gjenforening med Moderlandet har aldrig hørt til vore realpolitiske Formaal. Og saalænge et Spørsmaal ikke er programophøiet eller grebet som Grundlag for en autoriseret Bævægelse, saalænge vil ogsaa Godtfolk tørse sig og føle sig uvel paa den

Efter de Oplysninger, Indsenderen kommer med, har jo Betjeningen i Krosseren Samvirkelag i dette

konventionelle Almues Begne, naar Døren til deres velspleiede, præmierede Ansøuelser pludselig blir stangt ind av en fremmed Idé.

Folk bærer som Regel paa ned-arvede Dispositioner for Mistænk-somhed og Forsigtighed og indlader sig nødigt paa Bidtøstigheder. En Tobaksdaase er som bekjendt i Almindelighed ikke noget andet end en Tobaksdaase. Men hvorfor kan den ikke ligesaa godt være en Helvedes-maschine? Det kan i ethvert Fald ikke være paakrævet at komme den for nær. Men Specialister i Omtænk-somhed tar Gjenstanden mellem to Fingre og bringer den under Jagt-tagelse av alle kjendte Forsigtigheds-regler paa betryggende Afstand.

Det var naturligvis ikke til at vente, at de samme Specialister skulde behandle en illegitim, fremmed Idé som „Vesterhaas-Besiddelserne for Norge“ med mindre Driftighed end en Tobaksdaase.

Er altsaa Spørsmaalet om Besiddelsernes Gjenerhvervelse høvken

ansen. Underminør Svend Erland Engebretsen og Klara Mathilde Larsen. Skofabrikarb. Osvald Johannes Olsen og Anna Marie Larsen. Sjø-

programforberedt eller indarbejdet, staar vi ligesvel med Hensyn hertil ikke i nogen uheldigere Stilling end baade Svenskerne og Danskerne. Nalands-Spørsmaalet har aldrig hørt til Svenskernes, og Sønderjyl-lands-Spørsmaalet aldrig til Dan-skernes realpolitiske Bæstræbelser. Bare for fem Aar siden fandtes der ingen høvken i Sverige eller Dan-mark, som drømte om, at disse Spørs-maal nogen Gang kunde bli aktu-elle — endfjge iaar. Men Historien har besøgt baade Svenskerne og Dan-skernes, og de benytter sin Naadetid, — de har vokset sig fra al Undselig-hed. Historien besøger ogsaa os. Men her gaar den ene til sin Ager, den anden til sit Kjøbmandskab, — ingen har Tid. Og saa staar ikke Spørs-maalet paa Programmet! Det er ikke autoriseret, det „har ingen Forbin-delse med Livets Virkelighed.“ Kjære — „hvad kan det saa være at snakke om —?“

Vi har nylig oplevet en saavidt betydelig historisk Begivenhed som

som det nu var, blir det bare nok et slaaende Bevis for, hvor evig Ret de fleste Sjøfolk har i sin Tankegang,

Unionens Opøsning. Men Spørs-maalet hadde ikke hørt til vore real-politiske Formaal. Om nogen i 1903 hadde dristet sig til at tale om Op-løsningen, vilde det „gode“ Selstak gjennem alle Grader og Fjergrenin-ger følt sig genert over en sliq uop-dragen Tanke og avvist den i ophøiet, solidarisk Død. Kjære, den staar ikke paa Programmet! Og „den har in-gen Forbindelse med Livets Virkelig-hed“. Den 13. August to Aar efter var Mistanken og Døden og For-nemheden veiret bort. Den uopdrag-ne Tanke var i en Fart blit autori-sert, og Nordmænd og Hjemmesven-ster kapløb til Kirkerne og stemte for det, som de to Aar tidligere vilde ha regnet for de vildeste Utopier.

Det kunde snart komme til at gaa paa samme Maade med Hensyn til Gjenerhvervelsen av vore gamle Vesterhaas-Besiddelser. Der reiser sig en stærk Mand, løfter sig en stærk Røst — i Norge eller der Vest, en Røst, som overdøyer alle og efter-haanden „tar med sig alle“. Og

Samvittighedsløse Personer

har i den senere Tid hyppig gjort Indbrud i Fyrlamperne langs Ry-

Spørsmaalet er løst. Og Folk, som til en Begyndelse tørjet sig for den uovorne, fremmede Idé, der ikke var opstaldet blandt deres egne rendyrkede, autoriserede Ansøuelser, vil bare undre sig over, at man ikke forlængst hadde fremtoungt denne naturlige og selvsølgelige Løsning av Spørs-maalet.

Naar Indsenderen har underteg-net sig som „Norff“, er det selvsølge-lig i Erkjendelse av, at hans Artikel uden et sliq betryggende Bæremærke let kunde bli regnet for dansk Frembringelse. Artiklen har imid-lertid en fra norsk Fabrikat saavidt avvigende Smag, at ingen Forsigtig-hedsforanstaltning vil kunne be-skytte den mod Mistanke om „frem-med“ Oprindelse. Det vilde derfor gjort samme Tjeneste, men virket mere betegnende, om han hadde un-dertegnet sig som Hjemmedansk.

E. R.
Erling Rasmussen

Tiden udar-ning av Fjerg som kan udv Man har Atlanterhav semlanding. Noen p villig tilbud ved Hangar Fjergningern

Sarpsborg 2 har udv 84,000 til 23

Flest skal ton fra Amer i Januar og med „Stava

Borjum Dv er av The Løsen, Id 110,000 Kron 210 Maal J Skog. Overt

Privat Søg

„Petit Se ler, at Enten Legrand, som i Valencienn Paatalemgnt og de tyffe

16 Dec. 1918

Sønderjylland og Island.

Naar man lyver, skulde man lyve, saa Folk tror det. Dette forstaaelige Husraad har altid været spildt paa den gamle Skønemager i „Politiken“. Ikke engang, naar det har været „langt hjem“, har Banstjæbnen forladt ham, og da maa det selvfølgelig gaa galt, naar han eksperimenterer paa kort Afstand.

„Danmark“, sier han i sit Blad for 30. November, „har ikke meldt sig som Fordringshaver i det tyske Dødsbo. Det er Nord-Slesvigerne selv, som har reist Krav om at vende tilbage til Danmark.“

Jeg har ikke sagt et Ord om, hvem som har reist Kravet. Jeg har talt om den danske Fordring. Men naar „Politiken“ benægter, at der foreligger nogen dansk Fordring, er det nærmest flaut at røre ved denne halvfjollede Vagn, — alle kender jo det danske Krav.

Umiddelbart efter det tyske Sammenbrud i Oktober skriver Høiesteretsadvokat F. Asmundsen i „Nat.-Tid.“ en længere Artikel om det nord-slesvigske Spørgsmaal og lægger heri ikke Dølgemaal paa, at Danskerne forlanger Sønderjylland tilbage. „Enhver dansk ved“, sier

Advokaten, „at vi (Danskerne) har et saadant Krav.“ Enten han paa nævnte Tidspunkt ikke havde Kjendskab til „Politiken“s Uvidenhed i dette Strøg, eller han var i Usikkerhed om, hvorvidt „Europæerne“s veltjente Kjertesvend kunde ha nogen dansk Hjemstavnssret, faar „Politiken“s Redaktør selv bringe paa det rene.

Og fremdeles sier Høiesteretsadvokaten: „Derfor er det rigtig, at vort Krav om Nord-slesvigerne Gjenforening med os, deres Landsmænd, ikke ties bort, men kommer frem.“

Straks efter rykker ogsaa Folketingsmand Birch ud i „Nat.-Tid.“. Under Overskriften „Danmarks Krav paa Nord-Slesvig“ indeholder „Aftenposten“ et telegrafisk Uddrag af hans Artikel, hvori han vender sig mod Tyskland og holder det danske Krav demonstrativt frem.

Og den danske Lærde Magister, H. B. Clausen, som har udredet det nye Grænsespørgsmaal mod Syd, taler om to Linjer — en nordlig, „som vi (Danskerne) kan være tjent med og fra hvilken vi ikke viger en Fodsbred uden for Tvang“, og en

sydligere, som Danskerne kan magte.

I denne Forbindelse kan vi heller ikke gaa forbi en Autoritet som — „Politiken“! Og hvad sier vel ikke „Politiken“? Jo, sier Bladet, „... den danske Stats sydlige Grænse maa reguleres“, og det haaber, „at den danske Regjering vil vide i fuld Overensstemmelse med Folkerepresentationen at ta Sagen op og reise det store nationale Krav i det Dødsbo, det med Virkning kan føres igjennem.“

Og den danske Regjering kunde selvfølgelig ikke modstaa en saadan Opfordring, — den maa straks efter i Overensstemmelse med Politikkens Raad ha reist „det store nationale Krav.“ Thi allerede den 17. November oplyser Rigsdagsmand Hansen-Norremølle paa et stort Folkemøde i Aabenraa, at det sønderjydske Spørgsmaal var naaet frem til diplomatisk Handling, idet den danske Regjering gjennem den danske Gesandt havde bragt det frem for det tyske Udenrigsministerium.

Man befinder sig altsaa paa Kjendsgjerningernes trygge Grund, naar man taler om den danske Fordring paa Sønderjylland. Men nei, sier „Politiken“, — der eksisterer aldeles ikke nogen

dansk Fordring! Man skriver om Ting, man „ikke har den fjerneste Forstaaelse“ av, naar man taler om et saadant Krav. Høiesteretsadvokat Asmundsen, Folketingsmand Birch, Magister Clausen o. m. fl., ... kjære, de har „ikke den fjerneste Forstaaelse“ av det, de skriver om, av det, som i 54 Aar har fylt alle danske Sind ...! Og „Politiken“, som midt i Oktober deklamerte høitrvænde om „det store nationale Krav i det tyske Dødsbo — kjære, den rammes av sit eget Studsmaal: Bladet hadde ikke den fjerneste Forstaaelse av det, som det underholdt sine Læsere med ...

Den samme Uvidenhed og Lyvelyst, som behersker Bladet, naar det optræder i et specielt dansk Spørgsmaal, svigter selvfølgelig heller ikke sit Medium, naar Scenen henlægges til Island.

„Norge har intet nationalt Krav paa Island“, sier „Politiken“. Derimod har Islændingerne nylig i Overensstemmelse med Principet om Folkenes Selvbestedelsesret med overvældende Flertal tilkjendegitt Ønsket om at bevare Tilslutningen til Danmark.

„Kors og Kors, hvor Du kan lyve!“ Stakkars Mor Nase! Jeg tænker mig, at hun snur paa sig, der hun sover, i Græmmelse over, at hendes

Endvidere kan det — udtaler
Komiteen — hvis ikke den store pro-
jekterte Avenue Helgerødsgaden —
Orkerødbakken aabnes for alminde-
lig Trafik — bli nødvendig at faa en
Bei Hoppert — Jæderen — Bellevue-
Svingen ovenfor Orkerød-Bakken.

værkets Styre gjenvalgte D.r.sagf.
Jacobsen og Joh. Fr. Johansen.
Baramænd blev Petter Hansen
og Ing. Høstmark.
Medlemmer av Ligningsnævn-
den blev Kapt. Dammæs, Bladear-
beider Karlsen, Krossern, Lærer

hadde Fredag Møde til Valg av
Forstandere. Mødet blev ledet av
Forstanderskabets Viceordfører, For-
valter D. A. Kure.
De udtrædende Forstandere, Ord-

egen Peer har fundet sin Overmand.

Nogen Aøstemning paa Grund-
lag av Folkenes Selvbestedmelsesret
efter Nationalitetsprin-
cippet har endnu aldrig været an-
vendt paa Island! Gjennem den
nylig stedfundne Folkeafstemning
har Islænderne hat Anledning til at
udtale sig om et indre Forsat-
nings-Anliggende, men
ikke til at vælge mellem
Norge og Danmark efter
Nationalitetsprincippet. Og naar Is-
lænderne gjennem denne Aøstem-
ning har samlet sig om et selvstæn-
digt, uafhængig Kongedømme og vil
betjene sig av den danske Konge som
Statsoverhoved, betegner ikke denne
Ordning nogen speciel Tilslutning
til Danmark og kan paa ingen Maa-
de bruges som Bevis paa det island-
ske Folks svindende Hengivenhed for
sit gamle Moderland til Fordel for
Danmark.

Wilde den underholdende Tunge-
taler i „Politiken“ belære den nor-
diske Almenhed om, at Islænder-
ne har udtalt sig for en nærmere
Tilslutning til Danmark, burde han
oppebiet en bedre Stund til dette

end det Dieblit, da Island har revet
sig løs fra Forbindelsen med Dan-
mark og i Jubel over Befrielsen fra
det forhadte Danstestyre lar sit unge
Nationalflag gaa tiltops.

I Artikelen av Undertegnede i
„Moss Avis“ blev der udtalt den
stærkeste Sympati med den danske
Fordring og de varmeste Ønsker for
et heldig Udfald av Folkets „store
nationale“ Forehavende. Man ved
derfor ikke, om man skal le eller
graate, naar „Politiken“ haaber, at
Artikelen i „Moss Avis“ „ikke vil
finde Tilslutning fra noget betydelig
Blad i Norge“ . . . !

„Politiken“ levner ikke Artikelen
Ere for to danske Skilling, og som
Bevis paa dens rædselsfulde Bestaf-
senhed med Hensyn saavel til Form
som til Indhold, møder Bladet op
med følgende Baretone: „Naar
man optræer som Boldsmandens
Ven, saalænge han staar opreist, ser
det mindre mandig ud at plyndre
ham, naar han er falden.“ Prøven
taler for sig selv. Formelt kan den
ikke forbedres, og teoretisk er den
fuldstændig uangribelig. Skulde alt-

saar Prøven ha representativt Værd,
maa Artikelen mindst staa paa Høide
med selveste Kong Davids Salmer.
Men „Politiken“ er ubarmhjertig
og udtømmer hele sit Forraad av de-
korative Udtryk paa Stykket. Vi no-
terer i forbifarende følgende Perler:
ondsinde, usømmelig, grov, ubehøv-
let, pøbelagtig, hvinende, falsk,
plump, grell, taabelig, smudsig osv.
En Bladmand, som finder Anven-
delse for denslags Udgydelser paa en
Artikel, der repræsenteres av en nor-
malformet almengyldig Sats, maa
vide om sig selv, at han ikke har
nogen kaldsmæssig Agtoærdighed at
værne. Hans Kendestensfrembrin-
gelses indbyder derfor ikke saa meget
til Forargelse som til Deltagelse, —
de gjør i ethvert Fald ingen Skade.
Om den harmlose Lazarus paa
Raadhusplads spjttet dobbelt saa
høit, vilde det ligevel ikke naa sin
Bestemmelse, men da som nu ifølge
Lyngdens Lov uavvendelig falde til-
bage paa sit Ophav.

E. R.

Leung Reme

1. Dec. 1918.

Sønderjylland og Island.

Et Svar fra „Politiken“
til E. R. i „Nors Avis“.

Kjøbenhavn-Bladet „Politiken“
skrifer Lørdag:

„Man har tilsendt os et Eksemp-
plar av et os hidtil ukjendt norsk
Blad, „Nors Avis“, for 15. Novem-
ber, hvori vi til vor Overraskelse
finder en i sin Tendens ondskindet og
i sin Form usømmelig Artikel om
Nord-Slesvigs Tilbagevenden til
Danmark. Vi udtar eksempelvis en
enkelt Sætning for at gi Indtryk av
Artikkels grove og ubehøvede
Form: „Naar man optræder som

Boldsmandens Ben saa længe han
staar opreist, ser det mindre mandig
ud at plyndre han, naar han er
faldt“.

Den citerede Sætning viser tillige,
at den anonyme Forfatter ikke har
den fjerneste Forstaaelse av de Ting,
han paa en saa pøbelagtig Maade
blander sig i. Danmark har ikke
meldt sig som Fordringshaver i det
nyeste Dødsbo. Det er Nord-Slesvi-
gerne selv, som har reist Krav om at
vende tilbage til Danmark.

Blandt andet derfor, er det ogsaa
en hvinende falsk Slutning Ar-
tiklen i „Nors Avis“ trækker, naar
den mener Veiligheden kommet til
at kræve bl. a. Island tilbageleveret
til Norge. Norge har intet nationalt
Krav paa Island. Derimod har Is-
lændingerne nemlig i Overensstem-
melse med Principet om Folkenes
Selbstbestemmelse et med overvæl-
dende Flertal tilkendegit Ønsket om
at bevare Tilslutningen til Dan-
mark.

Vi kunde hermed slutte de Be-
mærkninger, hvortil det plumpe
Overfald i „Nors Avis“ paa den
danske Nation og den danske Stat
gir Anledning. Vi skal dog tilføie,
at Artiklen faar en saa meget desto
gressere Karakter som det iøvrig
maa erkjendes, at den største Del av
den skandinaviske Presse har vist
overordentlig megen Forstaaelse av
det nord-slesvigiske Spørsmaal og
Joer for dets retfærdige Løsning.
Vi tør da ogsaa med Sikkerhed gaa
ud fra, at „Nors Avis“'s ligesaa
taabelige som smudsige Artikel ikke
vil finde Støtte fra noget betydelig
Blad i Norge.

Norskens Red. agter ikke at blande
sig i denne Polemik og bemærker
kun, at havde vi faat i Opdrag at
svare Hr. E. R., skulde vi gjort det
adskillig bedre end det danske Blad

Mrs. Lwin m. 130.

15 Nov. 1918.

I

Sønderjylland for Danmark.

Island m. m. for Norge!

Der skrives til „Moss Avis“:

I

I Vighed med Kreditorerne i et Bo, der er sat under Behandling af Skifteretten, finder Danskerne Delsblikket gunstigt til at melde sig som Fordringshaver i det tyske Dødsbo.

Som alle ved, har de jo hat et „lille“ Mellemværende med Tyskland, siden Bismarck i 1864 snød dem paa Sønderjylland, og naar nu den tyske Boldsmand er strakt til Jorden, kan det vel ikke være for tidlig, om ogsaa de gjør sin Fordring gjældende.

Oprigtig talt findes der heller næppe en historisk interessert Mand eller Kvinde udenfor Tyskland, som i dette Spørgsmaal ikke staar paa Dansernes Side og med levende Deltagelse blir med i deres Glæde, om det paatænkte Forsøg lykkes — saa meget mer som man forgjæves med den dybeste Harm har lyttet efter Sønderjyllands Navn hver Gang Ententens Aftorer har talt om den Frigjørelse og Opreisning for de undertrykte Folk, der skulde fremgaa som det endelige Udbytte af den paagaaende Berdensproces.

Det danske Krav er jo ogsaa lidt ældre end det franske, og som Gud og Hvermand ved, kom Sønderjylland under Tyskland paa en langt mere raag og brutal Maade end Elsass-Lothringen. Disse Provinser kunde jo Tyskland tilegne sig under Paaskud af Erstatning for en Uleilighed, som Frankrige selv havde paaført det, mens Sønderjylland-Affæren betegner et oprørende Nan uden undskyldende Momenter.

Med Hensyn til Fordringernes Egenskaber er der dog i en anden Betødning en ikke ganske uvæsentlig Forskel paa den franske og danske:

Franskmændene har nu i over 4 Aar tjæmpet og blødt for sine tabte Provinser, og de dyrtkjøbte Landsdele er nu deres egne som ingen anden Del af det franske Rige.

Men Danskerne har ikke lagt to Pinder i Kors for den Landsdel, som de nu fordrer tilbage. Om Danskerne under Krigen havde gjort en tilsvarende Indsats for Elsass-Lothringen, vilde de mødt i Skifteretten med en langt bedre underbygget Fordring i Dødsboet, end de nu vil gjøre, — der vilde ikke løftet sig en Nøst mod Fordringens Egthed.

Man er fordringsfulde ved Domsbordet og knipne med „stegte Duer“. „Kjæmp for alt, hvad Du har kjært, dø, om saa det gjælder!“ — da først kan man lægge sine Krav frem med løftet Hode. Om Italienerne under Krigen havde siddet med Hænderne i Skjødet og under Fredsforhandlingerne ligesvel anmeldt sin Fordring paa Trieste med Omgivelser, — er der nogen som tror, at Fordringen uden videre vilde bli godkjendt? Italien har imidlertid gjort sin dyre, blodige Indsats, men Danskerne har intet foretaget sig. Som sine skandinaviske Brødre foretrak de Dyd for Daad og stillet forekommende det venstre Kind til Boldsmandens Disposition, naar han gav dem et Slag paa det høire. — Mændige Protester, gudbevares, naar det spæd som værst, imponerende Forestillinger, som Banditten moret sig med at besvare med et ngt Smeld, og Idyllen var gjenoprettet.

Deres egne Landsmænd Sønderjyderne blev sendt i Krigen som andre Proisere, men Danskerne sad som velopdragne Tilskuere og dyrket sin Nøitralitet, — det store Folkestreik hørte man intet til.

Daertimod . . . de opretholdt det

venstabeligste Samhold med Voldsmanden. Mens deres første Skribenter optraadte som hans Advokater og garanterte for Geskæftenes Berettigelse, idet man forøvrigt kom sin iegode Nabo til Undsætning med alt, hvad de af sin rige Overflod kunde undvære og lidt til, — de lod Slughalsen faa alt, han havde Brug for, lige til Nolspurkerne. Intet var for godt.

Naar de nu agter at prøve sin Fordring paa Sønderjylland, bør man ikke være uforberedt paa den Mulighed, at Dommeren kan komme til at overraske dem med en Efterlysning af deres Bidrag til Krigens Udfald. Og hvis de i dette Tilfælde ikke har noget andet at paaberaabe sig, end at de til Overanstængelse, aabenlyst og i Smug, har tjort sit Smør og sin Ost og sit Fjæs i Prøis — er det være mindre sikkert, om Prøisernes Fiender, hvis Høisind de angriber, egentlig føler sig oplagt til at godkende Overensstemmelsen mellem en saadan Indsats og den eftertragtede Gevinst — vedkommande Magtgruppe maa i ethvertfald undskyldes, om den synes, at „de Danstes Bei til Ros og Magt“ burde gaar i en noget anden Retning...

Alt i alt vil man synes, at der er en Bismag ved den danske Fordring, som gælder, at de vilde. Naar man optræder som Voldsmandens Ven, saalænge han staar opreist, ser det mindre mandig ud at plyndre ham, naar han er falden. Man vil under slige Omstændigheder ikke kunne dølge en umiskjendelig Familielighed med Skrahandlermadamen, som under en Feltmanøvre slaar sig ned i passende Afstand fra Leirpladsen og senere, naar Leiren hæves, kryber behjertet frem og snuser efter Klofter og Tomflasker.

II.

Her i Norge har vi dog, trods alt, saa meget større Grund til at ønske vore Frænder paa den anden Side af Skagerak til Lykke med deres Forehavende, som vi selv har en gammel Gaas at plukke med Danskerne — en Handling, som umulig kan henlægges til noget heldigere Tidspunkt end det, som nu nærmer sig.

Naar den historiske og geografiske Verdensorden nu blir sat under Revision, og Danskerne indfinder sig med sin Fordring paa Sønderjylland, vil intet være naturligere end at Skifteretten i al Venstabelighed minder dem om noget saadant som de gamle norske Besiddelser i Vesterled og gjør gjældende, at de selv, om de vil opnaa noget ved Opgjøret, til Gjengjæld maa gi Afkald paa det, som ikke er deres, og saaledes av-

Jndtryk paa dem, som har Afgjorelsen i sin Haand.]

Den norske Fordring paa Landets gamle Besiddelser er lidt ældre end den danske paa Sønderjylland, men paa ingen Maade forældet, — den skrives sig fra 1814 og er saaledes næiagtig 50 Aar ældre end den danske. Og 50 Aar, naar det gjælder territoriale Mellemværender, er for den Sags Skyld bare ligesaa mange Dage.

Er der Enighed om, at Sønderjylland kom under Tyskland paa en mere optrædende Maade end de gamle norske Provinser under Danmark, kan der paa den anden Side selvfølgelig heller ikke være Meningsforskjel om, at den „Erobrings“ Methode, hvormed Danskerne til-egnet sig de norske Besiddelser i Vest, var i højeste Grad ugjældig og forkastelig — lidet bedre end den tykke Voldsdaad mod Danmark.

Mens Tyskland dog grunder sin Besiddelse af Sønderjylland paa formelt afvattede Dokumenter af højst statsretslig Udseende, vilde Danskerne komme i en højst pinlig Forlegenhed, om man under det store Verdensopgjør forlangte, at de skulde lægge Hjemmelspapirerne paa Island, Færøerne og Grønland paa Bordet. Thi som bekendt findes der jo ikke et eneste Dokument i skandinaviske Arkiver, som de ved en slig Retlighed kunde paaberaabe sig — med mindre de i Forfamselsen skulde gribe til den fortoilede Udvei at hen- vise til Parantes'en i Kielertraktatens 4. Artikel *).

Nævnte Provinser, som helt til 1814 havde hørt til det norske Statsomraade og aldrig tidligere ligget under nogen anden Stat, blev ved Kieler-Freden stilt fra Moderlandet uden Forhandling og uden nogen som helst aftmæssig Overenskomst — en Tildragelse, som alene skyldes den Omstændighed, at Karl Johan og hans Representant ved Forhandlingsbordet, Friherre Gustaf af Wetterstedt, hverken kunde Geografi eller Historie. De var begge uvidende om de norske Besiddelser i Vest, og da den forslagne danske Underhandler, Kammerherre Edm. Bourke, i Mod-sætning til sin svenske Modpart en beleven og helbsfaren Diplomat, i Forbigaaende gjorde opmærksom paa Island, Færøerne og Grønland og efter de bedste Hestehandleropskrifter paastod, at „disse Lande som bekendt altid havde tilhørt Danmark“, havde det uskyldige svenske Forhandlingsgeni intet at indvende mod denne udfordrende, nogne Lagn...!

Han var tværtimod saa forekom-mende, at han mente det var overflødig at nævne vedkommende Besiddelser i Traktaten — en ganske logisk Opfatning, da de efter Modpartens

for Tilfælde mindre formaalstjenlig for Danskerne, om de fik i Opdrag at legitimere sin Eiendomsret til disse Besiddelser, at ta sin Tilflugt til Parantes'en — de maa gjøre sig den Uleilighed at tilveiebringe de Dokumenter, som under Bekræftelse paa Bourkes Oplysning om, at „disse Lande som bekendt altid havde tilhørt Danmark“. Hic Rohdus, hic salta!

III.

Om Danskerne under Forhand-lingerne i Kiel ikke havde gjort sig skyldige i denne lavtliggende Tilfugelse, havde nok Karl Johan sørget for, at vore Provinser i Vest sammen med Moderlandet vilde bli optat i det norske-svenske Statsforbund. Og da dette Statsforbund i 1905 blev opløst, vilde selvfølgelig Vesterhans-Provinserne fulgt Moderlandet ind i dets nye Statstilværelse.

Man kan saaledes paa ingen Maade gjøre den Indvending mod en eventuel norsk Fordring paa vore gamle Besiddelser i Atlanter- og Nordishavet, at den er mindre beret-tiget og mindre godt begrundet end den danske paa Sønderjylland.

Bortset fra alt andet findes der heller ikke et Land i Europa, som sidder med saa unaturlige europæiske Udenrigsbesiddelser som Danmark. Besiddelser som Finland, Polen, Sønderjylland og Elsass-Lothringen støder dog trods alt hver især umid-delbart ind til Røverens egen Stue-væg og danner som Nabots Vin-gaard en naturlig Enhed med hans eget Landomraade, — der er forsaavidt intet at udsætte paa Rigsgræn-serne paa vort gamle Europa-kart *). Men ser man paa vore gamle Besiddelser ude i Atlanterhavet og mindes, at de ligger under en liden Miniatur-Stat nede ved Øresund, da faar man en pinlig Følelse af, at Stats-Inddelingen paa dette Punkt maa være umotiveret eller ligefrem vandvittig.

Om det havde behaget en af Stormagterne som f. Eks. Rusland eller Tyskland at trænge sig nogen Hundre Mil forbi andre Stater efter denslags Stas, vilde ogsaa det virket opsigtsvækkende.

Men naar et lidet Land som Danmark, som af Naturen nærmest synes bestemt til et klædelig Bislag paa den præfiske Statsbygning, har fundet det passende i Strid med al europæisk Praksis forøvrigt at pynte sig med fjernliggende, et andet Land tilhørende Besiddelser i sin egen Verdensdel, da virker jo dette avstikkende og taktløse Brud paa en respektet og strengt efterlevet Regel som en udfordrende Uansændighed, der har alle Betingelser til at fylde den europæiske Befolkning med Skamfuldhed paa Danmarks Begne.

Da det er vel heller ikke ganske

[Og skulde vi heroppe nu, da Europa ligevel skal rekonstrueres og „atter det skilte bøier sig sammen“, vaagne i Bevidstheden om, at Historien maa for sidste Gang besøges os i dette Strøg, og i Fortrøstning hertil lægge vor Fordring frem, kan der næppe være Tvil om, at vi specielt hos Danskerne vil finde den hjerteligste Forstaaelse og Imødekommenhed.]

De vilde jo i modsat Fald bare opnaa at skabe sin egen Sag. Thi med de Indvendinger, de kom til at reise mod en norsk Aktion paa dette Omraade, vilde de jo uomgængelig ramme sin egen Fordring og be-tjæmpe sine egne Interesser.

Elling Rasmussen E. R.

til at overraske dem med en Efter-
lysnings an deres Bidrag til Krigens
Udfald. Og hvis de i dette Tilfælde
ikke har noget andet at paaberaabe
sig, end at de til Overanstængelse,
aaenlyst og i Smug, har tjort sit
Smør og sin Ost og sit Kjøtt i Prøi-
er det være mindre sikkert, om
Prøiernes Fiender, hvis Høisind de
appellerer til, egentlig føler sig oplagt
til at godkjende Overensstemmelsen
mellem en saadan Indsats og den
eftertragtede Gevinst — vedkommen-
de Magtgruppe maa i ethvertfald
undskyldes, om den synes, at „de
Danskes Bei til Ros og Magt“ burde
gaat i en noget anden Retning...

Alt i alt vil man synes, at det
er en Bismag ved den danske For-
dring, som helt burde være bort-
Naar man optræder som Voldsman-
dens Ben, saalænge han staar op-
reist, ser det mindre mandig ud at
plyndre ham, naar han er falden.
Man vil under slige Omstændigheder
ikke kunne dølge en umiskjendelig
Familielighed med Skrabhandler-
madamen, som under en Felt-
manøvre slaar sig ned i passende
Afstand fra Leirpladsen og senere,
naar Leiren hæves, kryber behjerttet
frem og snuser efter Klokker og Tom-
flasker.

II.

Her i Norge har vi dog, trods
alt, saa meget større Grund til at
onske vore Grænder paa den anden
Side af Skagerak til Lykke med deres
Forehavende, som vi selv har en
gammel Gaas at plukke med Dan-
sterne — en Handling, som umulig
kan henlægges til noget heldigere
Tidspunkt end det, som nu nærmer
sig.

Naar den historiske og geografiske
Verdensordning nu blir sat under
Revision, og Dansterne indfinder sig
med sin Fordring paa Sønderjyl-
land, vil intet være naturligere end
at Skifteretten i al Benfælselighed
minder dem om noget saadant som
de gamle norske Besiddelser i Vester-
led og gjør gjældende, at de selv, om
de vil opnaa noget ved Opgjøret, til
Gjengjæld maa gi Afkald paa det,
som ikke er deres, og saaledes av-
brynde enhver Besatning med Is-
land, Færøerne og Grønland til
Fordel for den Nation, til hvis
Statsorganisme de historisk og folke-
retslig hører.

Og Dansterne vil selvfølgelig ikke
under dette Opgjør optræde som den
ubarmhertige Medtjener, — de vil
ikke bare ha, de vil i selvforskaat
Selvinteresse ogsaa gi. Eller som
det heder i Skrifterne: de vil gjøre
mod andre, hvad de vil, at andre skal
gjøre mod dem. Da først vil der bli
den Vederhæftighed og Moralitet i
deres Fordring, som alene kan gjøre

norske Provinser under Danmark,
kan der paa den anden Side selv-
følgelig heller ikke være Menings-
forskjel om, at den „Erobrings“
Methode, hvormed Dansterne til-
egnet sig de norske Besiddelser i Vest,
var i højeste Grad ugjældig og for-
kastelig — lidet bedre end den tyske
Voldsdaad mod Danmark.

Mens Tyskland dog grunder sin
Besiddelse af Sønderjylland paa for-
melt afattede Dokumenter af høist
statsretslig Udseende, vilde Dan-
sterne komme i en høist pinlig For-
legenhed, om man under det store
Verdensopgjør forlangte, at de skul-
de lægge Hjemmelspapirerne paa
Island, Færøerne og Grønland paa
Bordet. Thi som bekendt findes der
jo ikke et eneste Dokument i scandinavi-
ske Arkiver, som de ved en slig Ret-
lighed kunde paaberaabe sig — med-
mindre de i Forfælselsen skulde
gribe til den forvilede Udvei at hen-
vise til Parantes'en i Kielertraktatens
4. Artikel *).

Nævnte Provinser, som helt til
1814 havde hørt til det norske Stats-
omraade og aldrig tidligere ligget
under nogen anden Stat, blev ved
Kieler-Freden skilt fra Møderlandet
uden Forhandling og uden nogen-
sømmelst altnæstlig Overenskomst —
en Tildragelse, som alene skyldes
den Omstændighed, at Karl Johan
og hans Representant ved Forhand-
lingsbordet, Friherre Gustaf af Wet-
terstedt, hvorken kunde Geografi eller
Historie. De var begge uvidende om
de norske Besiddelser i Vest, og da
den forslagne danske Underhandler,
Kammerherre Edm. Bourke, i Mod-
sætning til sin svenske Modpart en
belevet og helbæfaren Diplomat, i
Forbigaaende gjorde opmærksom paa
Island, Færøerne og Grønland og
efter de bedste Hestehandleropskrifter
paastod, at „disse Lande som
bekjendt altid havde til-
hørt Danmark“, havde det
uflydige svenske Forhandlingsgeni
intet at indvende mod denne udfor-
drende, nøgne Løgn...!

Han var tværtimod saa forekom-
mende, at han mente det var over-
flødig at nævne vedkommende Besid-
delse i Traktaten — en ganske logisk
Opfatning, da de efter Modpartens
Oplysning ikke havde noget mere
med Norge at bestille end f. Eks.
Falster og Sjælland. Paa den anden
Side havde han heller ikke noget at
bemærke mod Parantes'en, siden
Bourke for Sikkerheds Skyld endelig
vilde ha den ind i Traktaten.

Under Fredsforhandlingerne var
Norge ikke repræsenteret, og Nord-
mændene har aldrig nogensinde er-
kjendt Kieler-Traktatens Retskraft
eller Bourkes Løgn om vore gamle
Besiddelser i Vest. Det blev saaledes

*) „Grønland, Island og Færø-
erne ikke indbefattede“.

gælle, havde nok Karl Johan sørget
for, at vore Provinser i Vest sammen-
med Møderlandet vilde bli optat i
det norske Statsforbund. Og
da dette Statsforbund i 1905 blev
opløst, vilde selvfølgelig Vesterhans-
Provinserne fulgt Møderlandet ind
i dets nye Statstilværelse.

Man kan saaledes paa ingen
Maade gjøre den Indvending mod
en eventuel norsk Fordring paa vore
gamle Besiddelser i Atlanter- og
Nordishavet, at den er mindre beret-
tiget og mindre godt begrundet end
den danske paa Sønderjylland.

Bortset fra alt andet findes der
heller ikke et Land i Europa, som fid-
der med saa unaturlige europæiske
Udenrigsbesiddelser som Danmark.
Besiddelser som Finland, Polen,
Sønderjylland og Elzas-Lothringen
stoder dog trods alt hver især umid-
delbart ind til Røverens egen Stue-
væg og danner som Nabots Vin-
gaard en naturlig Enhed med hans
eget Landomraade, — der er forsa-
vidt intet at udsætte paa Rigsgræn-
serne paa vort gamle Europa-
Kort *). Men ser man paa vore
gamle Besiddelser ude i Atlanter-
havet og mindes, at de ligger under
en liden Miniatur-Stat nede ved
Øresund, da faar man en pinlig Fø-
lelse af, at Stats-Inddelingen paa
dette Punkt maa være umotiveret
eller ligefrem vanvittig.

Om det havde behaget en af
Stormagterne som f. Eks. Rusland
eller Tyskland at trænge sig nogen
Hundre Mil forbi andre Stater efter
denslags Stas, vilde ogsaa det virket
opfigtvækkende.

Men naar et lidet Land som
Danmark, som af Naturen nærmest
synes bestemt til et flædelig Bislag
paa den præstelige Statsbygning, har
fundet det passende i Strid med al
europæisk Praksis forøvrig at pynte
sig med fjernliggende, et andet
Land tilhørende Besiddelser i sin
egen Verdensdel, da virker jo dette
anstikkende og taktløse Brud paa en
respektet og strengt efterlevet Regel
som en udfordrende Uanstændighed,
der har alle Betingelser til at fylde
den europæiske Befolkning med
Skamfuldhed paa Danmarks Begne.

Og det er vel heller ikke ganske
udelukket, at ogsaa Dansterne selv
har den rette Forstaaelse af det stan-
daloje og utæfkelige ved det Modsæt-
ningsforhold til alle andre europæ-
iske Lande, som de i Egenstreb af
Koloni-„Magt“ indenfor sin egen
Verdensdel har hensat sig i, og at
den middelalderiske uredelig erhver-
vede Stas omfider tar til at bekom-
me dem mindre vel.

*) Gibraltar er nok et slemt Punkt.
Men den spanske Befolkning paa
Fæstningsomraadet indskrænker
sig til nogen forsvorlig overmaa-
de vel fornøiede Arbejdsmænd.

Omraade, vilde de ja uomgjængelig
ramme sin egen Fordring og be-
kjæmpe sine egne Interesser.

Elling Rasmussen E. R.